

Innlegg sendes Fiskeribladet Fiskaren
E-post: redaksjonen@fbfi.no
Telefaks: 55 21 33 01
Adresse: Sandbrogaten 5-7, 5003 Bergen

Hovedinnlegg/kronikk: Maksimalt 5.000 tegn (ca. 750 ord).
 Underinnlegg/replik: Maksimalt 1.500 tegn (ca. 250 ord).
 Fiskeribladet Fiskaren forbeholder seg retten til å forkorte alle innlegg som mottas. Likeledes forbeholder vi oss retten til å lagre innlegg i

elektronisk form, samt publisere dem på internettet. Innlegg honoreres ikke. Bidragsyttere oppfordres til å sende innleggene med epost til redaksjonen@fbfi.no
 Vi tar også i mot lagringsmedia av alle typer.

HAVBRUK: Forskere er usikre på om faktagrunnlaget i Regionmeldingen er godt nok for å bestemme hvordan forbedringen av havbruksforvaltningen skal foregå.

ILL.FOTO: AGNAR BERG

Forskerne **Tonje Osmundsen** (NTNU Samfunns-forskning) og **Håkon Finne** (Sintef) har spørsmål rundt påstander i Regionmeldingen.

Nysgjerrig på påstander i Regionmeldingen

Innlegg SAMFUNN

Stortingsmeldingen om nye regioner blir fylkeskommunene sett på som årsak til en rekke problemer i havbruksforvaltningen. Fiskeribladet Fiskaren har fulgt opp med en reportasje som viser utsagn fra næringen som støtter opp under meldingen og utsagn fra fylkes- og stortingspolitikere som har en annen forståelse. Påstandene er ikke dokumentert i meldingen, og vi er nysgjerrige på hvordan Regjeringen har forholdt seg til forskningen på feltet.

I 2010 fikk fylkeskommunene vedtaksmyndighet på havbrukstillatelser med koordinering mot en lang rekke faginstanser. Nærings- og fiskeridepartementet mener i meldingen at dette ikke fungerer godt nok. Variasjon i kapasitet og kompetanse, lang saksbehandlingstid, uensartet saksbehandling, og manglende fokus på forvaltning av større arealer, anføres som problemer i forhold til regjeringens mål om en effektiv og god forvaltning som forenkler hverdagen til næringsutøvere og Stortingets mål om en bærekraftig utvikling. Større regioner, alternativt en tilbakeføring av vedtaksmyndigheten til Fiskeridirektoratets fem regionkontorer, skal løse dette.

Tonje Osmundsen er forskningsleder Hav ved NTNU Samfunnsforskning.

” Norsk havbruksforvaltning kan utvilsomt forbedres, og det er behov for en områdefokusert forvaltning

Fylkeskommunen

Forskningsprosjektet FornyMar (2012-2014), finansiert av Regionalt forskningsfond Midt-Norge og Sør- og Nord-Trøndelag fylkeskommuner, fant ikke at disse fylkeskommunenes rolle i seg selv utgjør et problem i havbruksforvaltningen.

I Trøndelag sier både næringen og andre myndigheter at fylkeskommunene er faglig

Håkon Finne er seniorforsker ved Sintef.

solide, tar en viktig rolle i koordinering av søknader, og bidrar til samarbeid mellom forvaltningsmyndighetene. I tillegg gjør de et sentralt og viktig arbeid overfor havbrukssektoren gjennom næringsutvikling og en offensiv utdanningspolitikk. Fra næringen etterlyses bedre kompetanse, men dette gjelder ikke spesielt fylkeskommunen. Kapasitet er for tiden et tema med større relevans for fylkesmennene.

I følge meldingen er saksbehandlingstiden lang og overskrider i mange tilfeller fristen som ble fastsatt i forskrift i 2010. Men er tidsbruken kortere eller lengre enn før? Hvilken virkning har forskriften hatt eller fylkeskommunenes koordineringsfunksjon? Verken vårt prosjekt eller andre vi kjenner til, har behandlet dette systematisk. Ulik saksbehandlingstid mellom sektormyndigheter kan skyldes ulik kapasitet, men hvilken sammenheng dette har med fylkeskommunene og deres koordinering, er ikke godt gjort i meldingen.

I meldingen sies det at fylkeskommunene har valgt ulike måter å behandle søknadene på. Saksbehandlingen er i all hovedsak regelbasert, og det er administrative beslutninger som fattes i begge fylkene. Derimot kan ukurante saker løftes opp på politisk nivå i Nord-Trøndelag. Dette følger av de ulike politiske styreformene i de to fylkene. Vi har ikke belegg for å si at dette har ført til en uensartet saksbehandling eller gir ulikheter i utfall av den enkelte søknad.

Trøndelagsmodellen

Departementet hevder at et effektivt enkelttiltak vil være å innføre «Trøndelagsmodellen» over hele landet. I et forsøk fra 2002 til 2009 ble vedtaksmyndighet for lokalitetssøknader overført til Fiskeridirektoratet fra andre sektormyndigheter. Modellen ble i sin tid evaluert som effektivt spesielt m.h.t redusert tidsbruk i saksbehandling. Den har også i etterkant blitt kritisert for å ha bidratt til enkelte uheldige lokaliseringer som forvaltningen fortsatt sliter med. I FornyMar var informanter fra Trøndelag tydelige på at modellen i dag er verken ønskelig eller mulig fordi havbruksnæringen har blitt mer komplisert og mye oftere krever spisset fagkompetanse fra de ulike sektormyndighetene.

Norsk havbruksforvaltning kan utvilsomt forbedres, og

det er behov for en områdefokusert forvaltning. Det store antall myndighetsaktører som er involvert, med til dels overlappende og til tider for begrenset myndighet, samt en svært krevende koordinering, er neppe optimalt. Dette gjelder spesielt på områder som lus og sykdom. Vi har imidlertid lite empirisk belegg for å hevde at det er fylkeskommunen som er problemet.

Forskningsresultat

Vi er usikre på om faktagrunnlaget i meldingen er godt nok for å bestemme hvordan forbedringen av havbruksforvaltningen skal foregå. Selv om størrelsen på regionene kan ha en betydning, vil en forbedring også kreve økt kapasitet hos sektormyndigheter, krav til sterkere samordning og tettere faglige nettverk i og mellom sektormyndigheter og regioner, samt tilgjengelige arenaer for forhåndskonferanser mellom næring og myndigheter, og en mer langsiktig, strategisk planlegging av større områder. I et pågående forskningsprosjekt, hvor NTNU Samfunnsforskning deltar, belyses denne problematikken ytterligere. Forskningsresultatene vil være tilgjengelig før sommeren.